

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Bc. Jana Hájková

The current position of drill in ELT

ÚAJD FF UK, září 2014, 89 s. + 7 s. příloh

(posudek oponenta)

Předložená diplomová práce se zabývá úlohou drilové metody v soudobé výuce angličtiny. V teoretické části, která zabírá přibližně polovinu rozsahu studie, diplomantka postupně podává stručný přehled vzniku a historie drilu jako výukové metody a probírá jeho vztah k různým výukovým metodám s důrazem na metodu audiolingvní. Dále se zabývá jednotlivými typy drilu ve vztahu k moderním metodám výuky (zejména k metodě komunikativní), charakterizuje jeho druhy s ohledem na bezprostřední výukový cíl a odborné téma a zamýšlí se nad přednostmi i nedostatky této metody ve vztahu k pokročilosti a výukovým a komunikativním potřebám studenta z hlediska soudobé výukové praxe a praxe tvorby jazykových učebnic.

Tato východiska pak Jana Hájková prověřuje v analytické části, kterou zakládá na dotazníkovém šetření (anonymní jazyková škola, kurzy firemní, veřejné a kurzy pro děti) v kombinaci s analýzou čtyř vybraných, avšak vesměs široce používaných učebnic (*Face2Face*, *New English File*, *New Cutting Edge*, *New Opportunities*), a to vždy na úrovni „mírně pokročilý“ a „velmi pokročilý“. Obě tyto analytické části tvoří každá přibližně čtvrtinu textu diplomové práce.

Pokud jde o závěry práce, autorka v části věnované dotazníkovému šetření shledává, že dril zůstává vyhledávanou metodou a že zejména dospělí studenti vůči němu vykazují překvapivě značnou toleranci – dokonce jsou aktivně připraveni se mu věnovat v průměru a bezmála polovinu času vyučovací hodiny (jakkoli tento postoj závisí na pokročilosti a výukových a komunikativních potřebách studenta). Diplomantka zjišťuje též vysokou míru stejnorodosti v přístupu lektorů k této metodě. Pokud jde o učebnice, práce konstatuje rozhodující roli „klasického“ drilu, založeného na poslechu a opakování, a drilu komunikativního, s využitím v kategoriích výuky gramatiky, výslovnosti a ustálených frází.

Jana Hájková ve svých rozborech odůvodněně akcentuje důležitost uvědomělého drilu, který přichází ve struktuře hodiny na řadu až poté, co učitel materiál k výkladu a procvičení daného jevu uvážlivě vybral a student jeho výklad pochopil, a který představuje metodu, jež musí reflektovat úroveň a potřeby studenta a zároveň být jen jednou složkou pestré škály činností v procesu výuky a učení. Pokud jde o zpracování metody v učebnicích, diplomantka komentuje mj. své zjištění, že metoda ve své různorodé a většinou i pestré aplikaci nebývá dostatečně popsána (s výjimkou „klasického“ drilu a drilu založeného na procvičování ve dvojicích) a že různé učebnice s drilem pracují dosti soustavně, ale zároveň i poměrně různě a do značné míry také šablonovitě a nahodile.

Práce se vyznačuje jasně definovanou metodou i jasnou, přehlednou strukturou (jen teoretická část by snad mohla být méně obecná a přehledová a naopak poněkud více anticipovat některá tematická ložiska částí analytických). Studie je pečlivě vypravena,

Ústav anglického jazyka a didaktiky

s precizní a důkladnou formulací výzkumných otázek v obou analytických částech. Přístup k problému prozrazuje autorčinu samostatnost i přemýšlivost (srov. závěrečnou „reflexi“).

Otázky a připomínky k obhajobě:

1. Obecné otázky ke s. 41:
 - a. Proč nebyl formou dotazníkového šetření zohledněn názor učitelů – netvořil by takový výzkum přirozenější protipól k provedenému dotazníkovému šetření (i s ohledem na zřetelné rozdíly, které v přístupu učitelů k využití drilu ve výuce registrují studenti, a na potřeby a očekávání studentů) než analýza učebnic ve výběru do jisté míry nahodilém?
 - b. Byl by „učitelský“ dotazník o tolik časově náročnější nežli analýza učebnic, sama o sobě velice pracná?
 - c. Jakkoli je třeba ocenit snahu připravit co nejlepší podobu studentského dotazníku, nebylo by za těchto okolností přece jen stačilo distribuovat jej v jediném „kole“ a jeho znění nejprve ověřit pouze na velmi omezeném vzorku respondentů?
 - d. Má šetření provedené v jediné jazykové škole (buť v různých typech kurzů) pro takto pojatou studii dostatečnou výpovědní hodnotu?
 - e. Jaký počet respondentů by se byl dotazníkového šetření zúčastnil podle původních předpokladů?

Tyto otázky kladu s vědomím, že nejsem specialistou v aplikované lingvistice, ale zároveň v domnění, že oba typy výzkumu – dotazník zaměřený na studenty a analýza vybraných učebnic – netvoří zcela sourodý celek.

2. Jaká kritéria vedla k výběru analyzovaných učebnic? Používaly se např. všechny zvolené učebnice na zkoumané jazykové škole?
3. Jak by podle diplomantky mohlo vypadat metodické minimum pro autory učebnic, pokud jde o využití drilu? Na které principy by kladla zásadní důraz ona sama?
4. Do jaké míry je vstřícný postoj studentů vůči drilu dán tradicí výuky a kulturou? Existují studie, jež se zabývají otázkou, do jaké míry je postoj vůči drilu *language-specific*?
5. Co se myslí „new sound types“ na s. 15?
6. Lze docílit, aby výsledky práce došly odezvy v praktické sféře, tj. jazykové výuce samé?

Drobné prohřešky proti češtině jsem si dovilil vyznačit do textu Resumé ve výtisku, který jsem měl k dispozici (a stejně tak v případě některých nesrovnalostí v textové části anglické). Celkově je možno podotknout, že v očích budoucích zájemců/čtenářů by diplomové práci

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav anglického jazyka a didaktiky

bývalo pomohlo přehledněji a logičtěji strukturované resumé, napsané s větším důrazem na vlastní zjištění a přínos.

Celkové hodnocení:

Diplomová práce Jany Hájkové stanovený cíl po mém soudu naplnila. Přináší podstatná zjištění o přetrvávající potřebě jazykového drilu jako výukové metody i poznatky k jeho lepšímu využití do budoucna. Otázkou zůstává, zda jistou restrukturalizací analytické části nemohla být předložena studie důsažnější a ambicióznější.

Práci rád doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím stupněm výborně až velmi dobře.

3. září 2014

prof. PhDr. Jan Čermák, CSc.